

Projekt

z dnia 17 czerwca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR .../XIII/2025
RADY GMINY DĘBOWIEC**

z dnia 24 czerwca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.), Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Grzegorz Cymorek

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBOWIEC NA LATA 2025 - 2027

Dębowiec 2025

I Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Rodzina funkcjonująca prawidłowo daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia ich rozwój osobisty, a jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy. Rodzina ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka.

Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem ryzykowanych zachowań w przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężaniu zaistniałej sytuacji.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie w latach 2022-2024. Niniejszy Program wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu. Ideą w tworzeniu Programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Jeżeli w rodzinach pojawiające się problemy przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań, aby takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc tak, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia różnych instytucji.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r. Poz. 177), dalej także „ustawa”. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb społecznych, organizacji pozarządowych, kościołów oraz związków wyznaniowych.

Podstawy prawne Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych;
6. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
8. Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny;

11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębowiec na lata 2021-2030.

II Diagnoza

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Dębowiec w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o dane pozyskane z Urzędu Gminy Dębowiec oraz dane będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębówcu.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027 jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębówcu.

Na potrzeby Programu opracowano kartę diagnostyczną, w której zawarto informacje podane w tabeli nr 1 i nr 2.

Tabela nr 1

Wyszczególnienie	Rok 2023
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	7
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	70
Liczba decyzji przyznających świadczenia rodzinne	200
Liczba rodzin korzystających z programu Pomoc Państwa w Wychowywaniu Dzieci „500+”	3
Liczba rodzin/osób korzystających ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego	16
Liczba rodzin/osób korzystających z dodatku mieszkaniowego	1
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Dębowiec 0-17 lat	1270

Z danych zebranych przez ewidencję ludności w Dębówcu wynika, że na dzień 31 grudnia 2023 roku Gmina Dębowiec liczyła 5709 mieszkańców.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2

Występujący problem	Liczba rodzin
Długotrwała lub ciężka choroba	20
Sieroctwo	2
Bezrobocie	4
Niepełnosprawność	13
Ubóstwo	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15
Potrzeba ochrony wielodzietności	11
Alkoholizm/ problem alkoholowy	1
Narkomania	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	4

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach pomocy społecznej, długotrwała lub ciężka choroba pozostają jako główne powody destabilizujące osoby i środowiska rodzinne. W 2023r. wśród 70 rodzin korzystających z pomocy społecznej, problem długotrwałej lub ciężkiej choroby dotyczył 20 osób w tych rodzinach. Inne powody deficytów to m.in. potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność, potrzeba ochrony wielodzietności, ubóstwo.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębowcu wynika, że w 2023r. z terenu Gminy Dębowiec sześcioro dzieci przebywało w pieczy zastępczej.

III Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec został opracowany na lata 2025-2027.

IV Odbiorcy programu:

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.
3. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V Cele główne i szczegółowe :

• Cel główny programu:

Celem głównym programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Dębowiec w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

• Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania;
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny;
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny;
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VI Przewidywane efekty realizacji programu:

Spodziewanym efektem realizacji Programu powinno być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII Realizator programu:

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu w partnerstwie z:

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Dębowiec;
- Urzędem Gminy w Dębowcu;

- Policją;
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Dębowiec;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie;
- Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną w Cieszynie;
- Zakładem Opieki Zdrowotnej w Dębowcu;
- Powiatowym Urzędem Pracy w Cieszynie;
- Kuratorami Sądowymi.

VIII Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa prawnego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
3.	Współpraca i wymiana informacji ze świetlicą, współpraca z placówkami Oświatowymi i przedszkolami na terenie Gminy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.	Gmina Dębowiec/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.	Gmina Dębowiec/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka.	Gmina Dębowiec/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo -terapeutycznej.	Gmina Dębowiec/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	Gmina Dębowiec/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
9.	Sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu.
10.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu, Policja, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Dębowiec

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- 1) opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowaniu, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku

umieszczonemu w pieczy zastępczej;

- 3) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi;
- 16) monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpracy z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.2024.1673 t.j.) lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027 zakłada również realizację innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą kraju, województwa lub Gminy. Przyjmuje się możliwość modyfikacji określonych w niniejszym dokumencie celów oraz kierunków działań, wtedy, gdy pojawi się taka potrzeba.

IX Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia. Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną. Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

X Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

XI Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej:

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

XII Źródło finansowania programu:

1. Dotacje z budżetu państwa.
2. Środki własne Gminy Dębowiec.
3. Środki pozabudżetowe.

XIII Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmożyć, czy też modyfikować.

Sprawozdanie z realizacji programu wspierania rodzin oraz pracy asystenta rodziny będzie sporządzony przez GOPS w Dębowcu w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębowiec na lata 2025-2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami.

Powyższe działania zwiększą szanse rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały w środowisku oraz wykorzystywały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście stworzy możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Dębowiec.